

BÜYÜK ŞİRKETLERİN KÂRLARI ARTIYOR

15 Şubat 2021

Yıldırım Koç

Ekonomik kriz, covid-19 virüsünün de etkisiyle, giderek daha da derinleşiyor. İşsizlik yaklaşık 12 milyonu buldu. Sendikalı işçiler durumlarını büyük ölçüde koruyabiliyorlar; ancak ailelerde işsiz sayısının artmasıyla birlikte, sendikalı işçinin ücretinde önemli bir düşme yaşanmazken, ailenin toplam geliri düşüyor; kredi kartı ve tüketici kredisi taksitlerinin ödenmesi giderek daha da zorlaşıyor. Emekçi sınıf ve tabakalar, ancak savaş dönemlerinde yaşanan bir mutlak yoksullaşmaya mahkum ediliyor. Bu süreç, kırsal bölgelerdeki küçük üretici köylülerin ve kentlerde esnaf-sanatkarın yoksullaşma ve mülksüzleşme sürecini iyice hızlandırdı. Buna bağlı olarak da mülksüzleşmiş bu insanlar iş bulabilirlerse işçileşiyorlar. Tarihimizin en hızlı mülksüzleşme ve en derin yoksullaşma sürecini yaşıyor gibiyiz.

Peki, derinleşen krizin faturası kime kesilecek? Bu krizden kurtuluşa ve ülkemizin ihtiyacı olan ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmede kimden fedakarlık istenecek? Hâlâ ayda 1168 lira verilen 2 milyon 471 bin ücretsiz izindeki işçiden mi? Kısa çalışma kapsamında sıkıntı yaşayan 1 milyon 314 bin işçiden mi? Ayda 2825 lirayla geçinmek zorunda kalan asgari ücretliden mi?

Yoksa, ekonomik kriz döneminde kârlarını artıran sermayedarlardan mı?

Çok eskiden şirketlerin kârlarını öğrenmek mümkün değildi. Günümüzde birçok şirketin kârlarını veya zararlarını görebiliyoruz, hissedarlarını, yatırımlarını inceleyebiliyoruz.

2020 yılının dördüncü çeyreğine ilişkin kâr verilerine bakıldığında, büyük şirketlerin çoğunun kârlarını katladığı ortaya çıkıyor. Tabii ki bazı sektörlerde, özellikle oteller, büyük alışveriş merkezleri, lokantalar, cafeler gibi alanlarda ciddi sıkıntılar yaşanıyor; ancak hizmetler sektöründe yaşanan sorunlar, imalat sanayinde ve bankacılık sektöründe pek görülüyor.

Örneğin, Arçelik'in kârı 2019 yılının 3. çeyreğinde 2,7 milyar TL iken, 2020 yılının 3. çeyreğinde 4,1 milyar lira olmuştu. Dördüncü çeyrekte de benzer bir artış söz konusu. 2019 yılının 4. çeyreğinde 2,6 milyar lira olan brüt kâr, 2020 yılının 4. çeyreğinde 4,8 milyar liraya yükselmiş.

Aşağıdaki çizelgede önemli bazı işletmelerin 2019 yılının son çeyreği ile 2020 yılının son çeyreği kârları sunulmaktadır.

2020'NİN 4. ÇEYREĞİNDE ARTAN KÂRLAR

ŞİRKET	2019 4.ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)	2020 4. ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)
ARÇELİK	2.607,4	4.785,7
DARDANEL	54,4	76,6
EREĞLİ DEMİR ÇELİK	586,8	2.433,4
FORD OTOSAN	1.150,6	2.787,4
İSKENDERUN DEMİR ÇELİK	377,7	1.320,6
İŞ YATIRIM MENKUL DEĞER	293,6	653,6
OTOKAR	201,4	509,6
SASA POLYESTER	108,0	488,2
ŞİŞE CAM	1.532,8	2.191,1
TOFAŞ OTO	694,2	1.236,5
TÜRK TELEKOM	3.005,5	3.511,0

2020'NİN 3. ÇEYREĞİNDE ARTAN KÂRLAR

Türkiye'nin önemli şirketlerinin bazılarının 2020 yılının üçüncü çeyreğindeki kâr artışları da önemliydi.

ŞİRKET	2019 3.ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)	2020 3. ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)
ARÇELİK	2.725	4.132
CARREFOURSA	470	546
DYO BOYA	83	164
ECZACIBAŞI İLAÇ	78	91
EREĞLİ DEMİR ÇELİK	1.176	1.425
FORD OTOSAN	950	1.649
GOOD-YEAR	117	210
İSKENDERUN DEMİR ÇELİK	709	725
KENT GIDA	55	69
PINAR SÜT	41	55
ŞİŞE CAM	1.541	1.888
TAT GIDA	61	70
TOFAŞ OTO.FAB.	550	890
TÜRK TRAKTÖR	139	363
VESTEL BEYAZ EŞYA	204	523

2020'NİN 2. ÇEYREĞİNDE ARTAN KÂRLAR

Bazı şirketlerin 2020 yılının ikinci çeyreğindeki kârlarına ilişkin bilgiye erişebildim. Bu şirketlerden bazılarının 2020 yılının 2. dönemine ilişkin bilanço kârlarını bir önceki yılın aynı dönemiyle karşılaştırmak mümkün. Örneğin, Koç Holding'in kârı 6 milyar liradan 10 milyar liraya çıkmış. Sabancı Holding'in kârı ise 4,4 milyar liradan ancak 5,0 milyar liraya yükselmiş.

Bu dönemde zarar eden şirketler de var; ancak bazı şirketlerin artan kârları dikkat çekiyor. Aşağıda bu şirketlerden bazılarını sunuyorum. İşler zorlaştığında öncelikle kimin fedakarlıkta bulunması gerektiğine siz karar verin.

ŞİRKET	2019 2.ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)	2020 2. ÇEYREK BRÜT KÂR (MİLYON TL)
ANADOLU CAM	367	451
ANADOLU GRUBU HOLDİNG	3.725	4.758
AYGAZ	190	223
BERA HOLDİNG	123	260
BİM MAĞAZALARI	1.805	2.574
ÇİMSA	83	109
DARDANEL	38	73
DOĞUŞ OTOMOTİV	295	335
EGE GÜBRE	38	49

ENERJİSA ENERJİ	1.415	1.492
İPEK DOĞAL ENERJİ	408	495
İZMİR DEMİR ÇELİK	Zarar (-) 18	Kâr (+) 27
KOÇ HOLDİNG	6.024	10.058
KOZA ALTIN	410	497
KOZA MADENCİLİK	408	496
MİGROS TİCARET	1.562	1.823
NUH ÇİMENTO	87	107
PINAR ET VE UN	27	36
SABANCI HOLDİNG	4.358	5.008
SASA POLYESTER	120	161
SODA SANAYİ	404	415
ŞOK MARKETLER	956	1.212
TRABZON LİMAN	5	13
TURKCELL	1.907	1.974
TÜRK TELEKOM	2.742	3.222
TÜRK TUBORG	256	293
ÜLKER BİSKÜVİ	509	587